

Şehir Turizmi Üzerine Sistemantik Bir Literatür İncelemesi

A systematic literature review on urban tourism

Raziye Coşkun*^a, Ayşe Okuyucu^b

Makale Bilgisi

Araştırma Makalesi

DOI:
10.33688/aucbd.1465287

Makale Geçmişi:

Geliş: 04.04.2024

Kabul: 23.07.2024

Anahtar Kelimeler:

Turizm

Şehir turizmi

Şehir turizmi literatürü

Literatür taraması

Sistemantik literatür taraması

Öz

Şehirlerin turizmde giderek daha popüler hale gelmesi konuya ilişkin akademik çalışmaların sayısının son yıllarda artmasına neden olmuştur. Ancak bu durum şehir turizmi konusu, kavramları ve sınırlarının daha karmaşık hale gelmesine yol açmıştır. Şehir turizmi, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızla büyüyen bir araştırma alanıdır. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye’de şehir turizmi konusunda yapılmış akademik çalışmaları sistemantik literatür taraması yöntemi ile bütünleştirici bir çerçevede değerlendirmek amaçlanmıştır. Sistemantik literatür taraması yöntemi parçalı ve sürekli büyüyen bir araştırma konusunu bütünleştirmenin bir yoludur. Bu kapsamda literatür taraması Aralık 2023’te Google Akademik, DergiPark, Ulakbim, TR Dizin ve YökTez veri tabanlarında “Şehir Turizmi”, “Kent Turizmi” “Şehirsel Turizm” ve “Kentsel Turizm” anahtar kelimeleri ile yapılmıştır. Bu bağlamda 34 makale ve 19 tez olmak üzere toplamda 53 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Elde edilen bu çalışmalar içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ulusal literatürde şehir turizmi çalışmalarının sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

Article Info

Research Article

DOI:
10.33688/aucbd.1465287

Article History:

Received: 04.04.2024

Accepted: 23.07.2024

Keywords:

Tourism

Urban tourism

Urban tourism literature

Literature review

Systematic literature review

Abstract

The increasing popularity of cities in tourism has led to an increase in the number of academic studies on the subject in recent years. However, this situation has led to more complexity in the issue, concepts and boundaries of urban tourism. Urban tourism is a rapidly growing research area in Turkey as well as in the world. For this reason, this study aims to evaluate academic studies on urban tourism in Turkey in an integrative framework with the systematic literature review method. The systematic literature review method is a way of integrating a fragmented and ever-growing research topic. In this context, literature review has been conducted in December 2023 in Google Scholar, DergiPark, Ulakbim, TR Index and YökTez databases with the keywords "Urban Tourism", "City Tourism" "Urban Tourism" and "Urban Tourism". In this context, a total of 53 studies, 34 articles and 19 theses, were included in the study. These obtained studies has been analyzed using the content analysis method. According to the results of the research, it is seen that the number of urban tourism studies in the national literature is quite low.

*Sorumlu Yazar/Corresponding Author: raziyecoskun.95@gmail.com

^a Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Bilecik/Türkiye. <http://orcid.org/0000-0002-1786-3561>

^b Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Bilecik/Türkiye. <http://orcid.org/0000-0002-4415-6520>

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Tourism is one of the fastest growing sectors in the world. There have been significant changes in the tourism sector with the development of transportation, ease of communication, increase in education level, income level and in leisure time. Before the 1980s, tourism was mostly based on the sea-sand-sun phenomenon. Infact, tourism has been seen as an escape from urban life for years. However, today, urban areas are becoming increasingly attractive in tourism with their historical and cultural attractions, shopping opportunities, entertainment opportunities, festivals, fairs, etc. As a matter of fact, urban tourism is a growing tourism market (Uca Özer, 2010: 1). According to the United Nations World Tourism Organisation (UNWTO), urban tourism is a type of tourism that takes place in urban areas that are characterised by non-agricultural sectors such as administration, production, trade and services, and are the nodes of transportation. Urban destinations offer visitors a wide range of products such as cultural, architectural, technological, entertainment, social and natural experiences (UNWTO, 2023). According to Law (1996), urban destinations appeal to many different tourist markets as they have communication, transport, service and various tourism facilities. These markets include: a more educated population attracted by the cultural heritage of urban areas and towns; older people who make more trips and are more likely to appreciate cultural and historical heritage; young people attracted by the excitement of the urban environment, as well as entertainment, nightlife and sporting events; business travellers, such as for meetings, incentives, to attend congresses (Edwards et al., 2008: 1033). The most important difference that distinguishes urban tourism from other types of tourism is the length of stay. The length of stay in urban tourism destinations is shorter than in beach and winter sports centres (Ashworth and Page, 2011: 8). The reason for this is that the motivation for travelling to urban areas is diverse and includes short stays that are not for holiday purposes (Berg et al., 1995). Another important difference that distinguishes urban tourism from other types of tourism is that it has extensive tourism resources. Urban tourism resources consist of historical buildings, museums, art galleries, theatres, sports, events and festivals. Urban areas have different social, economic, historical and cultural characteristics.

The development of tourism in urban areas is not a new phenomenon. As a matter of fact, urban areas have been visited for various purposes since the birth of urbanisation in Mesopotamia and Sumerians (Edwards et al., 2008: 1032). Many of the first studies on urban tourism has been conducted by geographers (Pearce, 2001: 926). However, it has been a little late for urban tourism to be recognised as a subject that should be studied on its own (Hall and Page, 1999: 175). Urban tourism emerged as a separate research area in the literature after the 1980s (Edward et al., 2008: 1034). In this regard, Ashworth's studies have played a seminal role. Ashworth (1989) clearly demonstrated the need for urban tourism research and led to an increase in subsequent studies. He also blended the marketing of urban areas for recreation and tourism with the development of urban policies. As a matter of fact, he officially accepted the idea of urban tourism for the first time (Hakeem and Khan, 2018: 269). After Ashworth studies in 1990s, the research topics of urban tourism has been diversified. Urban tourism literature review, behavioural analysis of urban tourists, determination of tourism activities carried out by tourists,

demand and supply relationship in urban tourism, determination of the effects of urban tourism, planning, the impact of tourism on the transformation of urban areas, conceptual issues and management issues has been main research topics after this period (Wall and Mathieson, 2006: 207). As a matter of fact, urban tourism has a very complex structure. Especially with the increasing number of studies in recent years, the subject, concepts and boundaries of urban tourism have become more complex. For this reason, this study aims to evaluate the academic studies on urban tourism in Turkey in an integrative framework with the systematic literature review method.

2. Methodology

In this study, systematic literature review method has been used. In recent years, the systematic literature review method has become popular in social sciences (Booth et al., 2020: 2). A systematic literature review is a way of identifying, combining, evaluating and interpreting all studies on a topic. In systematic literature review, the process proceeds systematically. In this method, the process includes filtering the screening results, critically evaluating the studies, interpreting and analyzing the data, and reporting (Snyder, 2019). In this context, Kitchenham (2004) summarized the systematic literature review in three stages. These stages are planning the research, conducting the research and reporting the research.

In this context, firstly, keywords have determined in order to identify documents suitable for literature review. Then, in December 2023, searches have made in Turkish with the keywords "Urban Tourism" and "City Tourism". Article searches have carried out in Google Scholar, DergiPark, Ulakbim and TR Index databases. Thesis searches have carried out in the Yöktez database. These databases have chosen because they are the most comprehensive and reliable databases containing studies conducted in Turkey. Then, the study criteria be included and excluded in this study have established. As a result of the searches made with in the framework of the determined criteria, 34 articles and 19 theses has been reached. As a matter of fact, a total of 53 studies has been included in the research. These studies included in the study has been analysed by content analysis method. These studies, which have reviewed first, have examined in depth. After the examination, the studies have classified according to the year of publication, author, field of study, method and place of publication. Then, these studies have categorised according to their subjects and contributions to the literature.

3. Results and Discussion

Urban tourism studies in the international literature in the 1990s focused on issues such as the definition, effects, development, planning, management and behaviours of urban tourists. Today, in addition to these issues, urban tourism is addressed with issues such as culture, sustainability, branding, climate, technology and transport. In Turkey, the issue of urban tourism has started to attract attention since the 2000s. As a result of the national literatu rereview, 6 studies has been identified between 2004 and 2010. Between 2011 and 2017, 14 studies has been identified. In the last 6 years, 33 studies has been identified. This is evidence of the increasing interest in urban tourism in Turkey. Of these 53 studies, 34 has been articles and 19 were thesis studies. Of the 34 articles examined, 27 used qualitative, 5 used quantitative, and 2 used mixed research methods. Of the 19 thesis examined, 6 used qualitative, 12 used quantitative, and 1 used mixed research methods. It is also among the important research

findings that “tourism discipline” in Turkey is the most studied discipline about the urban tourism research.

Culturel and historical aspects is the most studied research theme on national urban tourism literature in Turkey. The relationship between urban tourism and culture is one of the prominent study theme in the world. Marketing, branding and image of urban areas is the second main research theme in urban tourism literature. Other emerging research themes have "sustainability, determination of urban tourism potential, tourists' demands, preferences and satisfaction, conceptual research on urban tourism, recreation and green spaces relationship, service facilities, burnout and consumption of urban areas, attractions and tourism infrastructure, tourism clustering and the impact of Covid-19". Turkey's urban tourism literature has some shortcoming compared to do international urban tourism literature.

This study will guide future studies by determining the current status and trend of scientific studies on urban tourism. This research is limited to articles and theses accessed from Google Scholar, DergiPark, Ulakbim, TR Index and YökTez databases. In future studies, scans can be made in different databases such as Scopus, Web Of Science, Science Direct and Proquest. In future studies, scans can be made in using different keywords.

In the research conducted, it has been observed that the research themes related to urban tourism in Turkey are quite limited. Accordingly, it is suggested to focus on the following research themes on urban tourism;

- Urban tourism and climate relationship,
- Relationship between urban tourism and transport
- Urban tourism potential
- Sustainability in urban tourism
- Excessive tourism in urban areas
- Governance of tourism urban areas,
- Sharing economy in tourism urban areas (Airbnb researches constitute the main studies on this subject) and the relationship between gentrification
- The effects of tourism on urban societies,
- General problems of visitors in urban tourism (infrastructure and superstructure facilities such as transport, accommodation, etc., security, prices)
- Visitor motivation in urban tourism
- Behavioural patterns, demands and expectations of tourists in urban tourism
- Satisfaction and destination loyalty in urban tourism
- Research on visitor experiences in urban tourism (collection of data from online platforms such as Tripadvisor and Foursquare)
- The effect of changing political conditions on urban tourism
- The impact of technological innovation such as smart devices on urban tourism and tourists' behaviour
- Conceptual research in urban tourism

1. Giriş

Şehirler, kültürel, eğlence ve boş zaman aktivitelerinin yanı sıra organizasyonların, faaliyetlerin, ekonomik ve politik güçlerin yoğun olduğu yerlerdir (Ashworth, 2009: 209). Nitekim şehirler hem ekonomik ve sosyal sermayenin yoğunlaştığı hem de kültürel ve rekreasyonel faaliyetlerin yer aldığı merkezlerdir. Bu nedendir ki turistler bir şehri çok farklı amaçlarla ziyaret edebilmektedirler. İş amaçlı gerçekleştirilen ziyaretler, arkadaş veya akraba ziyaretleri, alışveriş, kültürel miras, gece hayatı, yiyecek-içecek, spor, festival ve özel olaylar, sanat ve kültür bu amaçlardan yalnızca bazılarıdır (Uca Özer, 2010). Özellikle de son yıllarda popülerliği artan şehir turizmi 1980'li yıllardan itibaren daha fazla ilgi görmeye başlamıştır. Şehir turizmine olan ilginin artmasının sebebi, insanların tüketim kültürlerinde yaptığı değişikliklerdir. Şehirler, insanların yemek yediği, alışveriş yaptığı, eğlenceli vakit geçirdiği ve kültürel etkinliklere katıldığı etkinlik merkezleri olarak turistleri çekmeye başlamıştır (İçellioğlu, 2014: 42). Şehir turizmi, diğer toplumların kültürünü, tarihini, yaşam tarzını, düşünce biçimini öğrenmek için yapmış oldukları tüm ziyaretlerdir (Emekli, 2011: 30). Şehir turizmi en kısa ifadeyle, şehirlerde gerçekleştirilen turizm amaçlı tüm faaliyetler olarak tanımlanabilir. Ancak şehir turizmi oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Özellikle son yıllarda artan çalışmalar ile birlikte şehir turizmi konusu, kavramları ve sınırları daha karmaşık hale gelmiştir. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye'de şehir turizmi konusunda yapılan akademik çalışmaları sistemik literatür taraması yöntemi ile bütünleştirici bir çerçevede değerlendirmek amaçlanmıştır. Nitekim Sistemik literatür taraması yöntemi parçalı ve sürekli büyüyen bir araştırma konusunu bütünleştirmenin bir yoludur.

2. Şehir Turizmi Kavramı

Turizm dünyanın en hızlı büyüyen sektörlerinden biridir. Ulaşımın gelişmesi, iletişimin kolaylaşması, eğitim seviyesinin artması, gelir seviyesinin yükselmesi ve boş zamanın armasıyla birlikte turizm sektöründe önemli değişimler olmuştur. 1980'li yıllardan önce turizm daha çok deniz-kum-güneş olgusuna dayanmaktaydı. Hatta turizm, yıllarca şehir yaşamından bir kaçış olarak görülmüştür. Oysa günümüzde şehirler hem iş hem de eğlence ve geziler için odak noktası haline gelmiştir. Bununla birlikte şehirler tatil (deniz, güneş ve kum), tarihsel ve kültürel bilgi ve deneyim elde etmek, spor etkinliklerini izlemek, sanatsal etkinliklere katılım, arkadaş ve akraba ziyareti, alışveriş ve tüm iş seyahatlerini kapsayan bir seyahat mekânı haline gelmiştir. Nitekim şehir turizmi büyüyen bir turizm pazarıdır (Uca Özer, 2010: 1). Avrupa Komisyonu, şehir turizmini şöyle ifade etmektedir; kasaba ve şehirlerde bulunan ve başka yerlerden gelen ziyaretçilere sunulan bir dizi turistik kaynak veya aktivitedir (Aylan ve Şalvarcı, 2018: 50). Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'ne (UNWTO) göre ise şehir turizmi, yönetim, üretim, ticaret ve hizmetler gibi tarıma dayalı olmayan sektörlerle karakterize edilen ve ulaşımın düğüm noktaları olan şehirselleşen mekanlarda gerçekleşen bir turizm türüdür. Şehir destinasyonları ziyaretçilere kültürel, mimari, teknolojik, eğlence, sosyal ve doğal deneyimler gibi çok geniş bir yelpazede ürünler sunmaktadır (UNWTO, 2023). Şehir turizmi; doğal çevre elemanları, tarihi-kültürel kaynakları, şehrin sosyo-kültürel özellikleri, yerel yönetimleri, demografik yapısı, turizm ile ilgili girişimcileri, sağlık olanakları, yeme-içme olanakları, konaklama olanakları, seyahat acenteleri, tur operatörleri, ulaşım sistemleri, eğlence olanakları, bilgilendirme sektörü ve tamamlayıcı hizmetler ile yakından ilişkilidir (Emekli, 2011: 30). Law'a (1996), göre şehirselleşen destinasyonlar iletişim, ulaşım, hizmet ve çeşitli turizm olanaklarına sahip olduğu için çok farklı turist pazarına hitap etmektedir. Bu

pazarlar şunlardır: şehir ve kasabaların kültürel mirasından etkilenen daha eğitilmiş bir nüfus; daha fazla gezi yapan ve kültürel ve tarihi mirası takdir etme olasılığı daha yüksek olan yaşlılar; eğlence, gece hayatı ve spor etkinliklerinin yanı sıra kentsel ortamın heyecanından etkilenen gençler; toplantılar, teşvikler, kongrelere katılmak için gibi iş amaçlı seyahat edenler (Edwards vd., 2008: 1033). Şehir turizmini diğer turizm türlerinden ayıran en önemli fark kalış süresidir. Şehir turizm destinasyonlarında kalış süresi, plaj ve kış sporları merkezlerinden daha kısadır (Ashworth ve Page, 2011: 8). Bunun nedeni ise şehirlere seyahat etme motivasyonunun çeşitli olması ve tatil amaçlı olmayan kısa konaklamalar içermesidir (Berg vd., 1995). Şehir turizmini diğer turizm türlerinden ayıran en önemli farklardan bir diğeri ise geniş turizm kaynaklarına sahip olmasıdır. Şehir turizmi kaynakları; tarihi yapılar, müzeler, sanat galerileri, tiyatrolar, spor, etkinlik ve festivaller gibi kaynaklardan oluşmaktadır. Şehirler, farklı sosyal, ekonomik, tarihi ve kültürel özelliklere sahiptir. Şehirlerin sahip oldukları öne çıkan tipolojik özellikleri, şehir turizminin gelişmesini sağlamaktadır. Page (1995) ve Judd ve Fainstein (1999) şehir tipolojileri ve şehir turizminde gelişme göstermiş olan başlıca şehirleri örneklemiştir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Şehir tipolojilerine göre gelişmiş olan şehir destinasyonları

Tipoloji	Örnek şehir
Başkentler	Londra, Paris ve New York
Metropolitanlar ve surlarla çevrili tarihi şehirler	Canterbury ve New York
Tarihi şehirler	Roma, Cambridge ve Viyana
Varoşların olduğu şehirler	Manchester
Yeniden yapılandırılmış sahil bölgeleri	Londra Docklands ve Sidney
Endüstriyel şehirler	Bradford
Deniz kenarı tatil yerleri ve kış sporları merkezleri	Lillehammer
Tatil amaçlı şehirler	Cancun ve Las Vegas
Turistik eğlence kompleksleri	Disneyland ve Las Vegas
Uzmanlaşmış turistik hizmet merkezleri	Mekke ve Medine
Kültürel sanat şehirleri	Floransa
Dönüştürülmüş şehirler	Dubai

Kaynak: Page (1995) ve Judd ve Fainstein (1999)'dan uyarlanmıştır.

Laws ve Le Pelley (2000)'e göre şehir turizminin en yoğun yaşandığı bölge Avrupa'dır. Avrupa şehirleri sahip oldukları tarihi ve kültürel değerleri oldukça başarılı bir şekilde pazarladıkları için şehir turizminde öne çıkmaktadır (Keleş Eriçok, 2019: 175). İnsanların daha fazla ama daha kısa süreli tatiller yapması, tek pazarın ortaya çıkışı ve hareketlilikteki genel artış da Avrupa'da şehir turizminin gelişmesine yardımcı olmuştur (European Commission, 2000: 4). MasterCard'ın yayınladığı Mastercard's 2019 Global Destination Cities Index (Mastercard, 2019)'a göre dünyada en fazla ziyaretçi çeken şehirler Çizelge 2'de gösterilmiştir. 20 milyonu aşan ziyaretçi sayısı ile Bangkok birinci sırada yer almaktadır. Türkiye'den ise listede iki şehir yer almaktadır. 13 milyon ziyaretçi sayısı ile İstanbul sekizinci sırada yer alırken, Antalya ise 12 milyon ziyaretçi sayısı ile listenin son sırasında yer almaktadır.

Çizelge 2. Dünyada en fazla ziyaretçi çeken şehirler ve toplam uluslararası ziyaretçi sayıları (2018)

Sıra	Şehirler	Toplam Ziyaretçi Sayısı
1	Bangkok	22.78 milyon
2	Paris	19.10 milyon
3	Londra	19.09 milyon
4	Dubai	15.93 milyon
5	Singapur	14.67 milyon
6	Kuala Lumpur	13.79 milyon
7	New York	13.60 milyon
8	İstanbul	13.40 milyon
9	Tokyo	12.93 milyon
10	Antalya	12.41 milyon

Kaynak: Global Destination Cities Index, 2019

3. Dünyadaki Şehir Turizmi Literatürü

Şehirsel alanlarda turizmin gelişmesi yeni bir olgu değildir. Nitekim Karski'ye göre şehirler, Mezopotamya ve Sümerler'de şehirleşme olgusu doğduğundan beri çeşitli amaçlarla ziyaret edilmiştir (Edwards vd., 2008: 1032). Şehir turizmi konusunda yapılan ilk çalışmaların birçoğu coğrafyacılar tarafından yapılmıştır (Pearce, 2001: 926). Ancak şehir turizminin tek başına çalışılması gereken bir konu olarak kabul edilmesi biraz geç olmuştur (Hall ve Page, 1999: 175). Şehir turizmi, 1980'li yıllardan sonra literatürde ayrı bir araştırma alanı olarak ortaya çıkmıştır (Edward vd., 2008: 1034). Bu konuda Ashworth'ın çalışmaları ufuk açıcı rol üstlenmiştir. Ashworth (1989), şehir turizm araştırmalarına olan ihtiyacı açıkça ortaya koymuş ve sonrasındaki çalışmaların artmasını sağlamıştır. Ayrıca şehirlerin rekreasyon ve turizm amaçlı nasıl pazarlandığını kentsel politikaların geliştirilmesiyle harmanlamıştır. Nitekim şehir turizmi fikrini ilk kez resmen kabul etmiştir (Hakeem ve Khan, 2018: 269). Bu dönemden itibaren yapılan çalışmalarda, şehir turizmi literatür incelemesi, şehir turistlerinin davranışsal analizi, turistlerin gerçekleştirdikleri turizm faaliyetlerinin belirlenmesi, şehir turizminde talep ve arz ilişkisi, şehir turizminin etkilerinin belirlenmesi, planlama, turizmin şehirlerin dönüşümüne etkisi, kavramsal konular ve yönetimle ilgili konular ele alınmıştır (Wall ve Mathieson, 2006: 207). Uluslararası literatürde 2010 yılına kadar şehir turizminin gelişimini şekillendirdiği düşünülen temel çalışmalar Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3. Şehir turizmi konusunda 2010 yılına kadar yapılmış temel çalışmalar

Çalışmalar	Literatüre Katkısı
Jansen-Verbeke, M. (1986)	Şehir turizmini coğrafi bakış açısıyla ele almıştır. Kavramsal ve ampirik bir yaklaşım ortaya koymuştur.
Ashworth, G. J. (1989)	Şehir turizm kavramını ele almıştır ve dikkatte dengesizlik argümanını ortaya koymuştur.
Ashworth, G. J., Tunbridge, J. E. (1990)	Şehir turizminde tarihi şehirlere odaklanmıştır. Turistik tarihi şehirlerin planlanması, pazarlanması ve yönetilmesi gibi unsurlarını ele almıştır.
Ashworth, G. J. (1992)	Şehir turizmi kavramının tanımını ve sınırlarını ele alarak şehir turizminin varlığını sorgulamıştır.
Law, C. M. (1992)	Şehir turizmini ekonomik açıdan ele almıştır. Şehir turizminin şehirlerdeki ekonomik katkılarını belirlemiştir.
Berg, L. V. D., Borg, J. V. D., Meer, J. V. D. (1995)	Şehir turizminde uluslararası bir karşılaştırma yapmıştır. Sekiz Avrupa şehrinin şehir turizm potansiyellerini ele almıştır.
Page, S. J. (1995)	Şehir turizmi olgusunu ele alarak şehir turizmi konusunda bütünlükçü bir çalışma ortaya koymuştur. Şehir turizminde talep arz ilişkisi, şehir turizminin etkileri, turizm şehirlerinin yönetimi ve planlanması konularını ele almıştır.
Hoffman, L. M., Fainstein, S., Judd, D. R. (2000)	Şehir turizmini teorik olarak ele almıştır. Şehir turizmi çalışmaları için analitik bir çerçeve sunmuştur.
Gospodini, A. (2001)	Şehir morfolojisi ve şehir turizmi arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Şehir turizminin gelişiminde şehrin fiziksel özelliklerinin etkisini ortaya koymuştur.
Pearce, D. G. (2001)	Şehir turizmi araştırmaları için bütüncül bir bakış açısı geliştirmeye çalışmıştır. Şehir turizm araştırmalarının ana temalarını farklı mekansal ölçeklerde belirtmiştir.
Law, C. (2002)	Şehirler ve turizm arasındaki ilişkiye dikkat çekerek turizmin şehirlere ve şehir sakinlerine etkisini ele almıştır.
Ashworth, G. (2003)	1989 yılından sonraki gelişmeleri değerlendirilerek dikkatteki dengesizlik argümanını tekrar gözden geçirmiştir.
Selby, M. (2003)	Şehir turizminde imaj, kültür ve deneyime odaklanarak şehir turizminin anlaşılmasını ele almıştır.
Edwards, D., Griffin, T., Hayllar, B. (2008)	Şehir turizmi literatürünü irdelerek gelecekteki çalışmalar için kavramsal bir çerçeve sunmuştur. Araştırmayı Avustralya bağlamında ele almıştır.
Hayllar, B., Griffin, T., Edwards, D. (2008)	Şehir turizmi bölgelerine ve formlarına dikkat çekmiştir. Şehir turizm bölgelerinin planlanması, yönetilmesi ve pazarlanmasını ele almıştır.
Timur, S., Getz, D. (2009)	Şehir turizmini sürdürülebilir gelişim yaklaşımıyla incelemiştir. Şehir turizminin sürdürülebilir gelişimini ele almıştır.

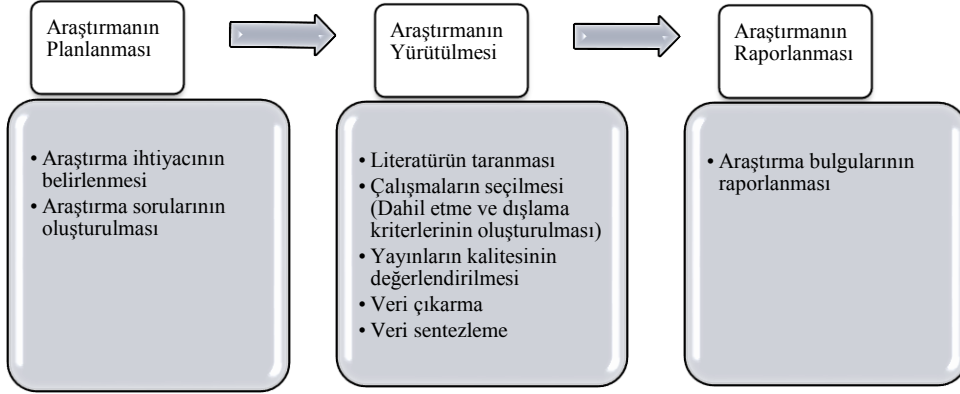
Şehir turizmi konusu, uluslararası literatürde 2010 yılına kadar daha çok teorik çerçevede ele alınmıştır. 2010 yılında sonra ise farklı konularda incelenmeye başlamıştır. 2010 yılından günümüze kadar yapılmış çalışmalardan öne çıkan çalışmalar Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4. 2010 yılı ve sonrası şehir turizmi konusunda yapılan seçilmiş çalışmalar

Çalışmalar	Literatüre Katkısı
Nunkoo, R., Ramkissoon, H. (2010)	Küçük ada şehirlerindeki yerel sakinlerin şehir turizmine ilişkin algı ve tutumlarını değerlendirmiştir.
Ashworth, G., Page, S. J. (2011)	Şehir turizmi konusundaki güncel literatür ve paradoksları ortaya koymuştur.
Spirou, C. (2011)	Şehir turizmi bağlamında şehirlerin gelişimi ve değişimini ele almıştır.
Rogerson, C. M. (2013)	Güney Afrika'da şehir turizminin gelişimini ele almıştır.
Quinn, B. (2010)	Sanat festivallerinin şehir turizmi üzerindeki etkisine odaklanmıştır.
Füller, H., Michel, B. (2014)	Şehir turizmini konut piyasası ve soylulaştırma çerçevesinde Berlin örneğinde ele almıştır.
Miller, D., Merrilees, B., Coghlan, A. (2015)	Sürdürülebilir şehir turizmine odaklanmıştır. Bu kapsamda turistlerin şehirlerdeki çevre yanlısı davranışlarını değerlendirmiştir.
Papadimitriou, D., Apostolopoulou, A., Kaplanidou, K. (2015)	Şehir turizminde destinasyon kişiliği, imajı ve turistlerin davranışsal niyetlerine odaklanmıştır.
García-Hernández, M., la Calle-Vaquero, D., Yubero, C. (2017)	Şehir turizminin kültürel mirasın korunmasına etkisini incelemiştir.
Boivin, M., Tanguay, G. A. (2019)	Şehirsel turizm çekiciliklerinin belirlenmesine yönelik teorik bir model ortaya koymuştur.
Cohen, S. A., Hopkins, D. (2019)	Otonom araçların şehir turizmi üzerindeki etkisini ortaya koymuştur.
Wang, J., Huang, X., Gong, Z., Cao, K. (2020)	Şehir turizminde taşıma kapasitesine odaklanmıştır. Şehirlerdeki turizm taşıma kapasitelerine yönelik bir model oluşturmuştur.
Page, S. J., Duignan, M. (2023)	Ashworth ve Page (2011)'in sundukları paradoksları tekrar gözden geçirerek 2011 yılından bu yana şehir turizmi konusundaki gelişmeleri incelemiştir.

4. Yöntem

Bu çalışmada, sistematik literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Son yıllarda sistematik literatür taraması yöntemi sosyal bilimlerde popüler hale gelmiştir (Booth vd., 2020: 2). Bu yöntem özellikle turizm alanında yapılan çalışmalarda sık sık tercih edilmektedir (Timur ve Köz, 2022: 237). Sistematik literatür taraması bir konu ile ilgili tüm çalışmaların tanımlanmasının, birleştirilmesinin, değerlendirilmesinin ve yorumlanmasının bir yoludur. Bu yöntemin temel amacı bir konuya ilişkin literatürdeki boşlukları belirlemek, bir çerçeve oluşturmak ve gelecekteki çalışmalara önerilerde bulunmaktır (Kitchenham, 2004:1). Sistematik literatür taramasında süreç sistematik bir şekilde ilerlemektedir. Bu yöntemde süreç tarama sonuçlarının filtrelenmesi, çalışmaların eleştirel değerlendirilmesinin yapılması, verilerin yorumlanarak analizinin yapılması ve raporlanması şeklindedir (Snyder, 2019). Bu bağlamda Kitchenham (2004), sistematik literatür taramasını üç aşamada özetlemiştir. Bu aşamalar, araştırmanın planlanması, araştırmanın yürütülmesi ve araştırmanın raporlanmasıdır. Bu üç aşama sekiz alt aşamayla gerçekleştirilmektedir (Şekil 1). Bu kapsamda bu çalışmada bu aşamalar uygulanmıştır.

Şekil 1. SistematiK literatür tarama süreci

Araştırma planlanmasının yapılması; bu araştırmada şehir turizmi konusunda mevcut ulusal literatürün ortaya koyulması, değerlendirilmesi ve literatürdeki boşlukların belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada amaca yönelik oluşturulan araştırma soruları şöyledir;

- Şehir turizminin Türkiye’deki gelişimi nasıldır?
- Şehir turizm konusunda ele alınan temalar nelerdir?
- Şehir turizmi konusunda en fazla çalışma yapan disiplin hangisidir?
- Şehir turizmi konusunda yapılan çalışmaların zamansal açıdan dağılımı nasıldır?
- Şehir turizmi konusunda yapılan çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?
- Şehir turizmi çalışmalarında en fazla kullanılan araştırma yöntemi hangisidir?
- Şehir turizmi konusunda en fazla çalışma yapılan destinasyon hangisidir?

Araştırmanın Yürütülmesi; Bu aşamada ilk olarak literatür taraması için uygun dokümanları tespit etmek amacıyla anahtar kelimeler belirlenmiştir. Ardından Aralık 2023’te Google Akademik, DergiPark, Ulakbim, TR Dizin ve YökTez veri tabanlarında “Şehir Turizmi”, “Kent Turizmi”, “Şehirsel Turizm” ve “Kentsel Turizm” anahtar kelimeleri ile Türkçe aramalar yapılmıştır. Bu veri tabanları Türkiye’de yapılmış çalışmaları içeren en kapsamlı ve güvenilir veri tabanları olduğu için seçilmiştir. Ardından bu araştırmaya dahil edilecek ve hariç tutulacak çalışma kriterleri oluşturulmuştur. Bu kriterler Çizelge 5’te verilmiştir. Belirlenen kriterler çerçevesinde yapılan taramalar sonucunda 34 makaleye ve 19 teze ulaşılmıştır. Nitekim toplamda 53 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen bu çalışmalar içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İlk olarak gözden geçirilen bu çalışmalar daha sonra derinlemesine incelenmiştir. Yapılan incelemenin ardından çalışmalar yayın yılı, yazarı, çalışma başlığı, çalışma amacı, çalışma alanı, yöntemi ve yayın yerine göre sınıflandırılmıştır. Ardından bu çalışmalar temalarına ve literatüre yapmış oldukları katkılara göre sınıflandırılmıştır.

Araştırma Bulgularının Raporlanması; bu aşamada ise yapılan tarama sonucunda elde edilen bulgular yorumlanarak raporlaştırılmaktadır.

Çizelge 5. Çalışmaların seçilmesinde belirlenen dahil etme/ hariç tutma kriterleri

Dahil Etme Kriteri	Hariç Tutma Kriteri	Gerekçe
Google Akademi, DergiPark, Ulakbim, TR Dizin ve YökTez veri tabanları	Diğer veri tabanları	Seçilen veri tabanlarının ulusal literatür için en kapsamlı ve güvenilir veri tabanları olması
Şehir turizmi kavramını doğru kullanan çalışmalar	Şehir turizmi kavramını hatalı kullanan çalışmalar	Şehir turizmi kavramının tanımı dışında kullanılması
Başlıkta, anahtar kelimelerde veya özette "şehir turizmi", "kent turizmi", "şehirselle turizm" ve "kentsel turizm" kelimeleri bulunan çalışmalar	Başlıkta, anahtar kelimelerde veya özette "şehir turizmi", "kent turizmi", "şehirselle turizm", "kentsel turizm" kelimeleri bulunmayan çalışmalar	Çalışmanın amacı dışına çıkılmaması
Şehir turizmi konusunda yapılan makale ve tez çalışmaları	Şehir turizmi konusunda yapılan makale ve tez dışındaki çalışmalar	Akademik düzeyde yapılan güvenilir çalışmalar olması

5. Bulgular

Yapılan literatür taraması sonucunda 34'ü makale 19'u ise tez olmak üzere toplam 53 çalışma listelenmiştir. Çalışmalar yayın yılı, yazar, çalışmanın amacı, çalışma alanı, yöntem ve yayın yerine göre makaleler ve tezler olarak Çizelge 6 ve Çizelge 7'de verilmiştir. Çizelgelere bakıldığında şehir turizmi konusunda yapılan ilk çalışmanın 2004 yılında yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda şehir turizmi Türkiye'de nispeten yeni bir çalışma alanıdır. Şehir turizmi ile ilgili araştırmalarda 14 çalışmayla en fazla İstanbul şehri ele alınmıştır. Bunun nedeni İstanbul'un, çeşitli şehir turizm kaynaklarına sahip olması ve Türkiye'nin en fazla ziyaret edilen şehri olmasındandır. Nitekim İstanbul Mastercard's 2019 Global Destination Cities Index (Mastercard, 2019)'a göre dünyada en fazla ziyaretçi çeken şehirler arasında sekizinci sırada yer almaktadır.

Çizelge 6. Çalışmaya dahil edilen makale çalışmaları

Yayın Yılı	Yazar	Çalışma Amacı	Çalışma Alanı	Yöntem	Yayın Yeri
2004	Cevat Tosun, Yasin Bilim	Bu çalışmada, turistik şehir pazarlama stratejilerini yöresel bir uygulama ile ortaya koymayı amaçlamıştır.	Hatay	Karma/Nicel/ Anket Nitel/Görüşme/Gözlem	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi
2008	Nilgün Tural Cheviron	Bu çalışmada İstanbul'da şehir turizminin yeni biçimlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	İstanbul	Nitel/Görüşme	Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi
2010	İbrahim Giritlioğlu, Cevdet Avcıkurt	Bu çalışmanın amacı, şehirlerin turizm bağlamında nasıl pazarlandıklarının belirlenmesidir.	-	Nitel/Doküman inceleme	Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
2011	Gözde Emekli	Bu çalışmada, şehir turizmine kuramsal olarak odaklanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, öğrenen turizm bölgeleri yaklaşımını kuramsal olarak tanıtmak ve önemine vurgu yapmak amaçlanmıştır.	-	Nitel/Doküman inceleme/Meta Analizi	Ege Coğrafya Dergisi
2011	Gözde Emekli	Bu çalışmanın amacı, öğrenen kent yaklaşımı ile Expo 2020'ye aday olan İzmir'in şehir turizminin değerlendirilmesidir.	-	Nitel/Doküman inceleme	İzmir Kültür ve Turizm Dergisi
2013	Murat Ateş	Bu çalışmanın temel amacı, Edirne'deki ortaöğretim öğrencilerinin şehir turizmine ilişkin algı ve tutumlarının ortaya koyulmasıdır.	Edirne	Nicel/Anket	Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi
2014	İlke Başarangil	Bu çalışmanın amacı, Kırklareli'nde şehir turizminin sürdürülebilir geleceğinin değerlendirilmesidir. Araştırmada, şehir turizmi olgusu irdelenerek, Kırklareli İli'nde sürdürülebilir bir şehir turizmi için yapılması gerekenler belirlenmiştir.	Kırklareli	Nitel/Doküman İnceleme/ SWOT Analizi	Uluslararası Hakemli Pazarlama ve Pazar Araştırmaları Dergisi
2014	Cansu Şarkaya İçelloğlu	Çalışmanın temel amacı, İstanbul'un şehir turizmi potansiyelinin ortaya koyulmasıdır. Çalışmada İstanbul'un güçlü ve zayıf yönleri, karşı karşıya kaldığı tehditler ve sahip olduğu fırsatlar vurgulanmıştır.	İstanbul	Nitel/SWOT Analizi	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
2014	Atınç Olcay, İbrahim Giritlioğlu	Araştırmanın amacı, Gaziantep'te şehir turizmine yönelik hizmet sunan otelerde konaklayan yükseköğretim mezunu müşterilerin, memnuniyet düzeyinin belirlenerek bu durum üzerinde cinsiyetin etkisinin olup olmadığının saptanmasıdır.	Gaziantep	Nicel/Anket	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
2016	İbrahim Hakkı Kaynak, Tahsin Karabulut	Bu çalışmada inanç turizminin şehir turizmine etkisine vurgu yapılmıştır. Çalışmada, Konya'da bulunan inanç turizm değerlerinin şehir turizmine katkısının belirlenmesi amaçlanmıştır.	Konya	Nitel/Doküman İnceleme	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
2017	Pınar Zeğerek, Veli Ortaçşeme	Çalışmada yeşil alanların şehir turizmine etkisine dikkat çekilmiştir. Nitekim araştırmanın temel amacı, Antalya'da yeşil alanların turistlerin destinasyon tercihine etkisinin saptanmasıdır.	Antalya	Karma Nicel/Anket/ Nitel/Görüşme	Mediterranean Agricultural Sciences
2018	Fatmanur Kübra Aylan, Simge Şalvarcı	Bu çalışmanın amacı, Konya'da bulunan temalı parkları değerlendirmek ve bu rekreasyonel uygulamaların şehir turizmine katkısını belirlemektir.	Konya Temalı Parklar	Nitel/Doküman İnceleme	Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi
2019	Ayşe Atar, Filiz Özlem Çetinkaya, Seda Özdemir Akgül	Çalışmada, Fethiye'nin şehir turizm potansiyeli, özel tur kaptanlarının görüşü ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Fethiye	Nitel/Görüşme	Journal of Tourism and Gastronomy Studies
2019	Ceren Avcı, Hassan Azize	Bu çalışmanın amacı, İstanbul tarihi yarımadaya gelen ziyaretçilerin mekânsal tercih ve deneyimlerinin, turistlerin demografik profillerine ve bulunulan mekâna göre değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.	İstanbul	Nicel/Anket	Turizm Akademik Dergisi
2019	Sevim Budak, Suna Ersavaş Kavanoz	Bu çalışmada, küreselleşme sürecinde küçük yerleşimlerin ve yöneticilerinin küresel piyasada yer bulabilmek için turizm endüstrisinin taleplerine karşı gösterdiği yaklaşımın kent yaşamına etkisi değerlendirilecektir.	-	Nitel/Doküman İnceleme	Siyasal: Journal of Political Sciences

2019	Merve Temiz, Alper Sağlık, Abdullah Kelkit, Mehmet İlkan Bayrak	Bu çalışmanın amacı, Çanakkale şehrinin turizm potansiyelinin değerlendirilmesi ve marka kent olabilirliğinin ortaya koyulmasıdır. Çalışmada şehrin mevcut turizm durumu analiz edilerek Swot analizi yapılmıştır.	Çanakkale	Nitel/SWOT Analizi	Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
2019	Ayşegül Keleş Eriçok	Bu çalışmanın amacı, küreselleşme sürecinde Van'ın şehir turizm olanaklarının belirlenmesidir. Çalışmada, Van'ın doğal ve tarihi değerlerinin korunması gerektiğine odaklanılmıştır.	Van	Nitel/Doküman İncelemesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
2019	Meltem Altınay Özdemir, İsmail Kızıllırmak	Bu çalışmada, şehir turizmine yönelik tur programları kapsamında Eskişehir'in turizm potansiyelinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	Eskişehir	Nitel/İkincil veriler	Journal Of Recreation And Tourism Research
2019	Melik Onur Güzel, Mahmut Barakazi, Pembe Gül Çakır	Bu çalışmada tarihi yapıların restore edilerek yeniden işlevlendirilmesine ve turizme etkisine odaklanılmıştır. Çalışmanın amacı, Şanlıurfa'da bulunan konukevlerinin restore edilmesiyle turizme olan etkisinin değerlendirilmesidir.	Şanlıurfa	Nitel/Görüşme	Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi
2019	Seda Çoban, Eda Çoban, Duygu Yetgin	Bu çalışmada, şehir turizmine yönelik otellere odaklanılmıştır. Çalışmanın temel amacı Eskişehir'de bulunan şehir turizmine hizmet eden otellere ilişkin şehir turistlerinin beklentilerinin tespit edilmesidir.	Eskişehir	Nitel/Çevrimiçi İçerik Analizi	Türk Turizm Araştırmaları Dergisi
2019	Üzeyir Yasak, Hüseyin Melih Özdemir	Bu çalışmada, kültür ve sanat festivallerinin şehir turizmine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Etmesgut	Nitel/ikincil veriler	<u>Turkish Studies - Economics, Finance, Politics</u>
2020	Mehmet Ertaş, Sonay Kaygalak-Çelebi, Burçin Kırilar-Can	Bu çalışmada, belediyelerin şehir turizmindeki rolüne dikkat çekilmiştir. Çalışmanın temel amacı belediyelerin web sitelerinde bulunan turizme ilişkin içeriklerinin şehir turizmi açısından incelenmesidir.	30 büyükşehir	Nitel/ Çevrimiçi İçerik Analizi	Journal of Tourism and Gastronomy Studies
2020	Pelin Nasöz, Melike Oymak, Fazıl Kaya, İsmail Kızıllırmak	Bu çalışmanın amacı, en fazla turist çeken 10 şehrin resmi tanıtım web sitelerinin incelenmesidir.	İstanbul, Seul Tokyo, Londra, Paris, Bangkok, Dubai, Lumpur, Singapur, New York, Kuala	Nitel/ Çevrimiçi İçerik Analizi	Journal Of Tourism And Gastronomy Studies
2020	Okan Oğan, Üzeyir Yasak	Bu çalışmada, turizm şehirlerinin şehir kimliklerini oluşturmak ve bu kimliklerin markalaşmasıyla küreselleşme arasındaki ilişki ve etkilerin incelenmesi amaçlanmıştır.	Strazburg, Floransa, Roma, Paris şehirleri	Nitel/Görüşme	Türk Coğrafya Dergisi
2021	Oğuz Türkay, Burak Atasoy	Bu çalışmada, Trabzon ve İstanbul'u ziyaret eden Arap turistlerin seyahat motivasyonlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.	İstanbul, Trabzon	Nitel/Anket	Turizm Akademik Dergisi
2021	Mustafa Boz Çiğdem Özkan	Bu çalışmanın temel amacı, Barselona şehrinde aşırı turistin sürdürülebilir şehir turizmine etkilerinin belirlenmesidir.	Barselona	Nitel/Doküman İncelemesi/Gözlem	Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi
2022	Betül Garda, Zhuldyz Sartayeva	Bu çalışmanın temel amacı, Türkistan'ın şehir turizm potansiyelinin Swot analizi ile değerlendirilmesidir.	Türkistan	Nitel/SWOT Analizi	International Social Sciences Studies Journal
2022	Mutlu Kaya Yasin Keleş	Bu çalışmada şehir turizmi kavramına odaklanılmıştır. Araştırmanın temel amacı şehir turizmi kavramının doğru kullanımına ilişkin bir çerçeve geliştirmektir.	-	Nitel/Doküman İncelemesi	Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
2022	Filiz Kutluay Tutar, Sayyara Musayeva	Bu çalışmada, Şeki destinasyonunda turizmin gelişimine ilişkin sorunlar analiz edilerek, sürdürülebilir turizmin gelişimini sağlayacak öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.	Şeki	Nitel/Doküman İncelemesi	International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies
2022	Uysal Yenipınar, Cemile Yücel	Bu çalışmada, Mersin kentinde bulunan türbe ve dini ziyaretgâhların günlük tur programlarına alınarak şehir merkezinin canlandırılması amaçlanmıştır.	Mersin	Nitel/Gözlem/ Görüşme	Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

2023	Ali Kuzulugil, Ünsal, Demircioğlu Yıldız, Aytatlı	Can Ömer Nalan Başak	Bu çalışmanın amacı, Space Syntax analiz yöntemi ile Erzurum şehrinde erişilebilirlik, turistik rota ve insan akışındaki entegrasyon bağlantısına dayanarak, sokak ağı ve işlevsellik performansının incelenmesidir.	Erzurum	Nitel/ikincil veri	Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi
2023	Nermin Akoğlan	Kılıç	Bu çalışmanın temel amacı, şehirlerin üretim mekânından tüketim mekanına dönüşmesi ve şehir turizminin gelişimi arasındaki ilişkinin ortaya koyulmasıdır.	-	Nitel/Doküman İncelemesi	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
2023	Meryem Arslan		Bu çalışmada, Covid-19'un şehir turizmini nasıl etkilediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	-	Nitel/Görüşme	Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
2023	Merve Mert Ayşe Okuyucu		Bu çalışmanın amacı, Trabzon'daki başlıca şehir turizmi çekiciliklerinin belirlenmesidir.	Trabzon	Nicel /Anket	Ege Coğrafya Dergisi

Çizelge 7. Çalışmaya dahil edilen tez çalışmaları

Yayın Yılı	Yazar	Tez Türü	Çalışmanın Amacı	Araştırma Alanı	Yöntem	Yayın Yeri
2004	Ebru Kerimoğlu	Doktora	Bu çalışmanın amacı, İstanbul'un şehir turizmi konusunda yapılabilecek turizm stratejilerinin belirlenmesidir.	İstanbul	Nicel/Anket	İstanbul Teknik Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü
2006	Gülriş Bora	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, İstanbul tarihi yarımada profili, gelişim planları incelenerek ve turizm kümelenmesi analizinin yapılması amaçlanmıştır.	İstanbul	Nitel/Doküman İncelemesi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü
2010	Selda Uca Özer	Doktora	Bu çalışmada, İstanbul'un şehir turizminin mevcut durumu değerlendirilmiştir. İstanbul'u ziyaret eden turistlerin genel profillerine, eğilimlerine ve seyahat amaçlarına odaklanılmıştır.	İstanbul	Nicel/Anket	Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2011	Şebnem Kurtuluş Kıvanç	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın amacı, İstanbul'da şehir turizmi ve kültür turizm faaliyetlerinin değerlendirmesidir.	İstanbul	Nicel/Anket	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2013	Fatma Demirci	Yüksek Lisans	Çalışmanın temel amacı, Çorum şehrinde tarihi yapıların korunması ve şehir turizmine katkısının tespit edilmesidir.	Çorum	Nitel/Görüşme/Gözlem	Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2016	Birgül Aydın	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın amacı, Eskişehir'de sürdürülebilir şehir turizmi başarı faktörlerinin küçük turizm işletmelerinin ekonomik performansıyla ilişkisinin belirlenmesidir.	Eskişehir	Nicel/Anket	Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2016	Melik Onur Güzel	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, Gaziantep ve Hatay şehirlerinde hizmet sunan otellerin Yeşil Yıldız kriterlerini uygulama düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Gaziantep ve Hatay	Nicel/Anket	Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2016	Pınar Zeğerek	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın temel amacı Antalya'da açık yeşil alanların şehir turizmine katkısının tespit edilmesidir.	Antalya	Karma/Nicel/Anket/ Nitel/Görüşme	Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
2016	Merve Temiz	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, Çanakkale'de şehir turizm değerleri ile şehrin altyapısının ilişkilendirilmesi, ziyaretçilerin şehir turizm değerleri ve şehir altyapısına ilişkin tutumlarının saptanması amaçlanmıştır.	Çanakkale	Nicel/Anket	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
2019	Burçin Yorulmaz	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın temel amacı, Hamamönü'nde yapılan tarihi yapıları koruma çalışmalarının şehir turizmine etkisinin değerlendirilmesidir.	Ankara	Nitel/ikincil veri/ Doküman Analizi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü

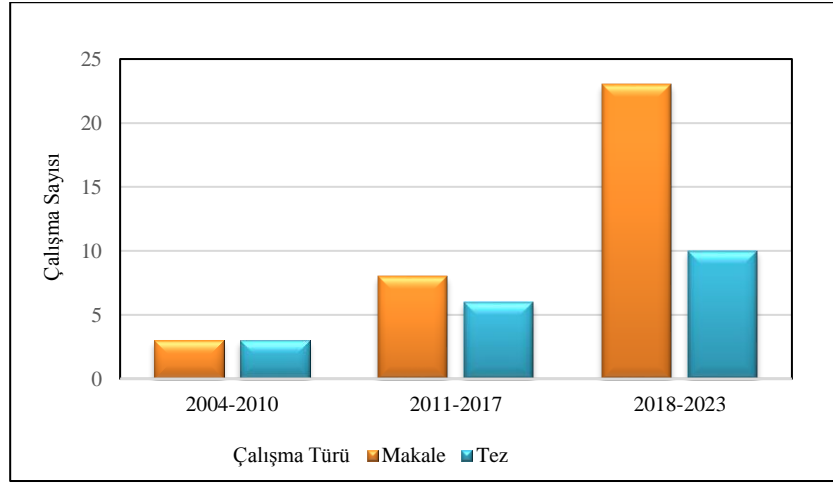
2019	Ceren Avcı	Doktora	Bu çalışmada, İstanbul tarihi yarımadaya gelen ziyaretçilerin mekânsal tercih ve deneyimlerinin, turistlerin demografik profillerine ve bulunulan mekâna göre değişkenlik gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.	İstanbul	Nicel/Anket	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2019	Cavidan Goncalar	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, Isparta'da şehir imajı elemanı olarak kullanılan şehrsel değerlerin belirlenmesi ve bu değerlerin Isparta'nın şehir turizm potansiyeline katkısının belirlenmesi amaçlanmıştır.	Isparta	Nicel/Anket	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
2019	Çağlar Selçuk	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, İzmir'de şehir turizminin geliştirilmesi için bütüncül yaklaşım planlama yaklaşımı kullanılarak şehrin potansiyelinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.	İzmir	Nitel/Görüşme	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2021	Erencañ Çekiç	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın temel amacı, şehirlerin tükenmişliği ile şehir turizmi arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.	İstanbul	Nicel/Anket	Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2022	Merve Mert	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, Trabzon'da şehir turizm çekiciliklerinin belirleyici faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Trabzon	Nicel/Anket	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2022	Onurcañ Deniz	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın temel amacı, yerli halkın turizmin gelişmesine verdikleri destek ve turistlere yönelik olumlu tutum sergilemesinde ekonomik, sosyal, çevresel gelişmelerin ve yaşam kalitesindeki gelişmelerin etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Eskişehir	Nicel/Anket	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2022	Umut Mete Soydañ	Yüksek Lisans	Bu çalışmada, tarihi su yollarına odaklanılmıştır. Nitekim çalışmada, İstanbul'da yer alan tarihi su yollarının önemine ve şehir turizmine katkısının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.	İstanbul	Nitel/Doküman İncelemesi	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
2023	Sacide Akın	Doktora	Bu çalışmanın amacı, kültürel mirasın ile kentin bütünleştirilmesinde turizmin etkisinin belirlenmesidir.	İstanbul	Nitel/ikincil veri analizi/Saha çalışmaları	Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
2023	Zhuldyz Sartayeva	Yüksek Lisans	Bu çalışmanın amacı, Türkistan'ı ziyaret eden turistlerin Türkistan'ı bir marka şehir olarak algılama düzeylerinin belirlenmesidir.	Türkistan	Nicel/Anket	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şehir turizmi konusunda yapılan çalışma türleri bu çalışma kapsamında makale ve tezlerle sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda yapılan çalışmaların türlerine bakıldığında çalışmaların 34'ünün makale, 19'unun ise tez olduğu belirlenmiştir (Çizelge 8).

Çizelge 8. Yapılan çalışmaların türü

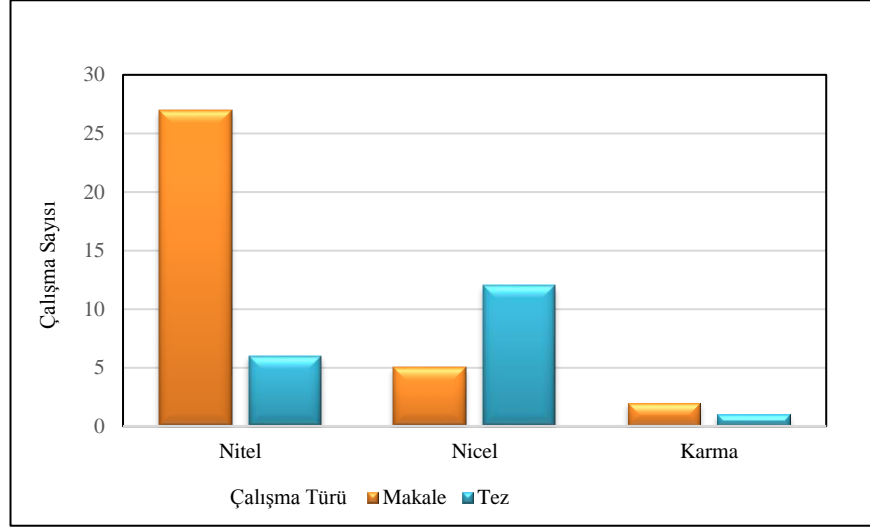
Çalışma Türü	Çalışma Sayısı
Makale	34
Tez	19

Şehir turizmi konusunda yapılan çalışmaların zamansal dağılımına bakıldığında 2004 yılından bu yana yapılan çalışmaların sayısının arttığı görülmektedir. 2004 ve 2010 yılları arasında yalnızca 3 makale ve 3 tez çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir. 2011 ve 2017 yılları arasında 8 makale ve 6 tez çalışması yapılmıştır. 2018 ve 2023 yılları arasında ise yapılan çalışma sayısı geçmiş yıllara göre artmıştır. Bu dönemde 23 makale ve 10 tez çalışması yapılmıştır (Şekil 2).

Şekil 2. Şehir turizmi yayın sayılarının yıllara göre dağılımı

Çalışma kapsamında önemli bir diğer unsur ise şehir turizmi çalışmalarında kullanılan yöntemlerin belirlenmesi olmuştur. Bu kapsamda çalışmalarda kullanılan yöntemlere bakıldığında makale çalışmalarında nitel yöntemin tez çalışmalarında ise nicel yöntemin daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Karma yöntemin ise hem makale hem de tez çalışmalarında çok az kullanıldığı görülmektedir. Nitel yöntemle toplam 33 çalışma, nicel yöntemle 17 çalışma, karma yöntemle ise 3 çalışma yapılmıştır (Şekil 3).

Şekil 3. Yapılan çalışmalarda kullanılan yöntemler

Şehir turizmi konusunda yapılan tez çalışmalarının türlerine bakıldığında çalışmaların 15'inin yüksek lisans, 4'ünün ise doktora tezi olduğu görülmektedir. Şehir turizmine ilişkin yapılan doktora tezlerinin sayısının az olduğu görülmektedir (Çizelge 9).

Çizelge 9. Yapılan çalışmaların türü

Tez Türü	Çalışma Sayısı
Yüksek Lisans	15
Doktora	4

Yapılan literatür taraması sonucunda şehir turizmi konusunda yapılan çalışmaların yazarlarının disiplinleri belirlenmiştir. Bu bağlamda şehir turizmi konusu disiplinlerarası bir çalışma alanı olduğu görülmektedir. Şehir turizmi konusunda en fazla çalışma yapan disiplin turizm olmuştur. Ardından ise peyzaj mimarlığı ve coğrafya disiplinleri gelmektedir (Çizelge 10).

Çizelge 10. Disiplinlere göre şehir turizmi konusunda çalışma yapan yazarların sayısı

Disiplin	Yazar Sayısı
Turizm	42
Peyzaj Mimarlığı	10
Coğrafya	8
Şehir ve Bölge Planlama	4
İktisat	3
Siyasal Bilgiler ve Kamu Yönetimi	3
Mimarlık	2
Bina Araştırma ve Planlama	1
Emlak ve Emlak Yönetimi	1
Radyo ve Televizyon	1

Şehir turizmi konusunda yapılan çalışma temaları ve literatüre katkıları Çizelge 11'de gösterilmiştir. Son yıllarda şehir turizminin popüler hale gelmesiyle birlikte şehirler, diğer şehirlerden farklılaşmak ve rekabet gücünü arttırmak amacıyla imaj ve markalaşma stratejileri geliştirmektedir. Nitekim şehir turizmi konusunda en fazla çalışılan tema 12 çalışma ile kültürel miras olmuştur. Şehirler, farklı tarihi ve kültürel turizm çekiciliklerine sahiptir. Müzeler, tarihi mekanlar, sanatsal faaliyetler, festivaller ve tiyatrolar bu çekiciliklerden bazılarıdır. Bu nedenle kültürel miras şehir turizminde önemli bir unsurdur. Bir diğer şehir turizmi konusunda en fazla çalışılan temalardan biri 10 çalışma ile şehir

pazarlanması ve markalaşmasıdır. Şehir turizminde dikkat çeken bir başka çalışma teması ise sürdürülebilirliktir. Son yıllarda şehir turizm faaliyetlerinin artışıyla birlikte şehirlerdeki turizmin sürdürülebilirliği de önem arz etmektedir. Bu konuda ise yapılmış 5 çalışma bulunmaktadır. Şehirlerin turizm potansiyeli de şehir turizminde ilgi gören temalardan biridir. Bu konuda da literatürde 5 çalışma bulunmaktadır. Turizm literatüründe en fazla çalışılan temalardan bir başkası ise turistlerin talepleri, tercihleri ve memnuniyetleridir. Şehir turizmi konusunda da literatürde yapılmış 5 çalışma yer almaktadır. Literatürde şehir turizmiyle ilişkili çalışılan diğer temalar ise; rekreasyon ve yeşil alanlar, kuramsal yaklaşımlar, şehir turizmine hizmet veren tesisler, şehir turizminde çekicilikler ve altyapı, şehirlerin tükenmişliği ve tüketimi, turizm kümelenmesi ve covid-19'un şehir turizmine etkisidir.

Çizelge 11. Yapılan çalışmaların temaları ve literatüre katkıları

Çalışma Temaları	Çalışma Sayısı	Çalışmalar	Literatüre Katkısı
Şehir Turizminde Kültür, tarihi kültürel miras yapıları	12	Uca Özer (2010), Kurtuluş Kıvanç (2011), Demirci (2013), Karabulut ve Kaynak (2016), Budak (2019), Güzel vd., (2019), Yasak ve Özdemir (2019), Yorulmaz (2019), Soydan (2022), Yenipınar ve Yücel (2022), Akın (2023), Kuzulugil vd., (2023)	Şehir turizminin kültür bağlamında değerlendirilmesi, kültürel değerlerin incelenmesi, Şehirlerde restore edilen tarihi yapıların şehir turizmine etkisinin belirlenmesi, kültürel mirasın şehir turizmine katkısı, dini değerlerin şehir turizmine katkısı
Şehrin Pazarlanması, Markalaşması ve İmajı	10	Tosun ve Bilim (2004), Chevıron (2008), Giritlioğlu ve Avcıkurt (2010), Şarkaya İçelloğlu (2014), Goncalar (2019), Temiz vd., (2019), Ertaş vd., (2020), Nasöz vd., (2020), Oğan ve Yasak (2020), Sartayeva (2023)	Şehirlerin rekabet gücü, kimliği, imajı ve marka değerlerinin ortaya koyulması, şehir markalaşma stratejilerinin geliştirilmesi, marka kent potansiyelinin belirlenmesi, şehirlerin pazarlanması ve tanıtım çalışmalarının belirlenmesi
Şehir turizminin sürdürülebilirliği	5	Başarangil (2014), Aydın (2016), Boz ve Özkan (2021), Deniz (2022), Tutar Kutluay ve Musayeva (2022)	Sürdürülebilir şehir turizmi için yapılabileceklerin belirlenmesi ve aşırı turizmin sürdürülebilirliğe etkisinin ortaya koyulması, Sürdürülebilir şehir turizminde başarı faktörlerinin belirlenmesi, sürdürülebilir turizmin yerel halka etkileri
Şehir Turizm potansiyeli	5	Özdemir ve Kızılırmak (2019), Atar vd., (2019), Keleş Eriçok (2019), Selçuk (2019), Garda ve Sartayeva (2022)	Şehirlerin turizm olanaklarının belirlenmesi ve şehir turizm potansiyelinin ortaya koyulması
Şehir turizminde turistlerin talepleri, tercihleri ve memnuniyetleri	5	Kerimoğlu (2004), Ateş (2013), Avcı (2019), Avcı ve Hassan (2019), Türkay ve Atasoy (2021)	Şehir turizminde turistlerin mekansal tercihlerinin, deneyimlerinin belirlenmesi, şehir turizminde turistlerin taleplerinin ve memnuniyetlerin belirlenmesi
Şehir turizminde kavramsal araştırmalar	3	Kaya ve Keleş (2022), Emekli (2011), Emekli (2011)	Şehir turizmi kavramının sınırlarının belirlenmesi, öğrenen şehirler ve öğrenen turizm bölgeleri yaklaşımının ortaya koyulması
Şehir turizmi ile rekreasyon ve yeşil alanların ilişkisi	3	Zeğerek (2016), Zeğerek ve Ortaçesme (2017), Aylan ve Şalvarcı (2018)	Rekreasyonel faaliyetlerin şehir turizmine katkısının ve yeşil alanların şehir turizmindeki öneminin belirlenmesi
Şehir turizmine hizmet veren tesisler	2	Olcay ve Giritlioğlu (2014), Çoban vd., (2019)	Ziyaretçilerin şehir turizmine hizmet veren tesislerden memnuniyet durumunun ve beklentilerinin belirlenmesi
Şehir Turizminde Şehirlerin Tükenmişliği ve Tüketimi	2	Çekiç (2021), Akoğlan (2023)	Şehir tükenmişliğinin şehir turizmine etkisinin belirlenmesi, şehirlerin tüketimi ve şehir turizm ilişkisinin belirlenmesi
Şehir Turizminde Çekicilikler ve Turizm Altyapısı	2	Temiz (2016), Mert (2022), Mert ve Okuyucu (2023)	Şehir turizm çekiciliklerinin belirleyicilerinin ortaya koyulması, şehir turizm çekicilikleri ile turizm altyapısının ilişkilendirilmesi, şehirlerdeki turizm altyapı sorunlarının ortaya koyulması
Şehir turizminde Turizm Kümelenmesi	1	Bora (2006)	Şehir turizm kümelenmesi analizi
Şehir turizmine Covid-19 Etkisi	1	Arslan (2023)	Covid-19 salgınının şehir turizmine etkisinin belirlenmesi

6. Sonuç ve Öneriler

Şehirler, sahip oldukları tarihi ve kültürel çekicilikler, alışveriş imkanları, eğlence olanakları, festival, fuar vb. etkinlikler ile turizmde giderek çekici hale gelmektedir. Nitekim, şehir turizmine artan bu ilgi literatüre de yansımıştır. Dünyada 1990'lı yıllardan sonra şehir turizmi konusundaki çalışmalar artmaya başlamıştır (Ashworth, 1992; Berg vd., 1995; Page, 1995; Pearce, 2001). Ülkemizde ise şehir turizmi konulu araştırmalarda 2000'li yıllardan sonra artış yaşanmıştır (Şekil 2). 1990'lı yıllarda yapılan çalışmalarda; şehir turizminin tanımı, etkileri, gelişimi, planlanması, yönetilmesi ve şehir turistinin davranışları gibi konulara odaklanılmıştır. Günümüzde ise şehir turizmi, araştırma konuları oldukça genişlemiştir. İncelenen başlıca konular arasında; kültür, sürdürülebilirlik, markalaşma, şehir turizmi iklim ilişkisi, teknoloji ve ulaşım gibi konular yer almaktadır.

Sistemik literatür taraması bir konu ile ilgili tüm çalışmaların tanımlanmasının, birleştirilmesinin, değerlendirilmesinin ve yorumlanmasının bir yoludur. Şehir turizmi hem uluslararası literatürde hem de ulusal literatürde giderek artan ve çeşitlenen bir araştırma alanıdır. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye'de şehir turizmi konusunda yapılmış akademik çalışmaları sistemik literatür taraması yöntemi ile bütünleştirici bir çerçevede değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Google Akademik, DergiPark, Ulakbim, TR Dizin ve YökTez veri tabanlarında belirlenen anahtar kelimeler ile aramalar yapılmıştır. Yapılan taramalar sonucunda 34 makale ve 19 tez olmak üzere toplamda 53 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Elde edilen çalışmalar içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgulara göre Türkiye'de şehir turizmi araştırmaları 2010 yılından itibaren artış göstermiştir. Son 5 yılda ise yapılan çalışma sayısında önemli artış olmuştur. 2004 ile 2010 yılları arasında 6 çalışma tespit edilmiştir. Buna karşılık 2011-2017 yılları arasında 14 çalışma, 2018-2023 yılları arasında ise 33 çalışma tespit edilmiştir. Şehir turizmi konusunda yapılan çalışmaların 34'ü makale, 19'u ise tez türündedir. Makale çalışmalarının 27'sinde nitel, 5'inde nicel ve 2'nde ise karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tez çalışmalarının ise 6'sında nitel, 12'sinde nicel ve 1'nde ise karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitekim toplamda 33 çalışma ile nitel araştırma yönteminin daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Şehir turizmi konusunda en fazla çalışma yapan disiplinin turizm disiplini. Ulusal literatürde en fazla çalışılan şehir destinasyonu ise İstanbul'dur. Şehir turizmi bağlamında en fazla araştırma yapılan tema ise kültürel miras-şehir turizmi teması olmuştur. Şehir turizmi konusunda ikinci ağırlıklı çalışma teması şehirlerin pazarlanması, markalaşması ve imajı çalışmaları olmuştur. Diğer ortaya çıkan çalışma temaları ise "sürdürülebilirlik, şehir turizmi potansiyelinin belirlenmesi, turistlerin talepleri, tercihleri ve memnuniyetleri, şehir turizmi hakkında kavramsal araştırmalar, rekreasyon ve yeşil alanlar ilişkisi, hizmet tesisleri, şehirlerin tükenmişliği ve tüketimi, çekicilikler ve turizm altyapısı, turizm kümelenmesi ve covid-19'un etkisi" olmuştur.

Artan şehirleşmeyle birlikte şehirler, bir turizm destinasyonu olarak giderek daha fazla çekici hale gelmektedir. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, tatil tercihi ve eğilimlerindeki değişimler, hafta sonları gibi kısa süreli seyahatlerdeki artışlar şehirlere olan turistik seyahatleri arttırmaktadır (Ashworth ve Page, 2011; Law, 2002; Page, 1995; Pearce, 2001). Bu durum dünyada ve

Türkiye’de şehirlerin turizm bağlamında daha fazla araştırılmasına neden olmuştur. Nitekim bu araştırma, Türkiye’de şehir turizmi çalışmalarının mevcut durumunu ve eğilimini ortaya koymaktadır. Ancak araştırma Google Akademik, DergiPark, Ulakbim, TR Dizin ve YökTez veri tabanları ile sınırlandırılmıştır. Gelecek çalışmalarda, Scopus, Web Of Science, Science Direct ve Proquest gibi farklı veritabanları kullanılarak farklı ülkelerde yapılan çalışmalar incelenebilir. Gelecek çalışmalar için bir diğer öneri ise ülkemizde kısıtlı olan şehir turizm temalarına yoğunlaşılmasıdır. Bu temalar şöyledir;

- Şehir turizmi ve iklim ilişkisi,
- Şehir turizmi ve ulaşım ilişkisi
- Şehir turizm potansiyeli
- Şehir turizminde sürdürülebilirlik
- Şehirlerde aşırı turizm
- Turizm şehirlerinin yönetişi,
- Turizm şehirlerinde paylaşım ekonomisi (Airbnb araştırmaları bu konudaki temel çalışmaları oluşturmaktadır) ve soylulaştırma ilişkisi
- Turizmin şehir toplumlari üzerindeki etkileri,
- Şehir turizminde ziyaretçilerin genel sorunları (ulaşım, konaklama vb. gibi altyapı ve üstyapı olanakları, güvenlik, fiyatlar)
- Şehir turizminde ziyaretçi motivasyonu
- Şehir turizminde turistlerin davranış kalıpları, talepleri ve beklentileri
- Şehir turizminde memnuniyet ve destinasyon sadakati
- Şehir turizminde ziyaretçi deneyimlerinin araştırılması (Tripadvisor ve Foursquare gibi online platformlardaki verilerin toplanması)
- Değişen siyasi koşulların şehir turizmine etkisi
- Akıllı cihazlar gibi teknolojik inavasyonun şehir turizmine ve turistlerin davranışlarına etkisi
- Şehir turizminde kavramsal araştırmalar

Referanslar/References

- Akoğlan, N. K. (2023). Kentsel turizm ve kentlerin tüketim odaklı hale gelmesi. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 1-13. doi:10.34086/rteusbe.1213992
- Akın, S. (2023). *Kent turizmine eleştirel bir bakış: kültürel mirasın ve sunulan kentin bütünleştirilmesi*. Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Arslan, M. (2023). Covid-19 salgınının kent turizmi faaliyetlerine etkisi ve değişen turizm anlayışı. *Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 13(4), 1956-1968. doi: 10.30783/Nevsosbilen.1228199
- Ashworth, G. J. (1989). Urban tourism: an imbalance in attention. In Cooper, C. (Eds.), *Progress in Tourism, Recreation and Hospitality Management*, London: Belhaven, 33-54.
- Ashworth, G. J., Tunbridge, J. E. (1990). *The Tourist-Historicity*. London: Belhaven.
- Ashworth, G. J. (1992). Is there an urban tourism? *Tourism Recreation Research*, 17(2), 3-8. doi: 10.1080/02508281.1992.11014645
- Ashworth, G. (2003). Urban tourism: Still an imbalance in attention? In Cooper, C. (Eds.), *Classic Reviews in Tourism*, Clevedon: Channel View. 143-163.
- Ashworth, G. (2009). Urban Tourism Hybrid Spaces. In Maciocco, G., Serreli, S. (Eds.), *Enhancing the City New Perspectives for Tourism and Leisure*, Springer Netherlands. 207-214.
- Ashworth, G., Page, S. J. (2011). Urban tourism research: Recent progress and current paradoxes. *Tourism Management*, 32(1), 1-15. doi: 10.1016/j.tourman.2010.02.002
- Atar, A., Çetinkaya, F. Ö., Özdemir Akgül, S. (2019). Özel tur kaptanlarının bakış açısıyla turistik destinasyonların kent turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(4), 2873-2893. doi: 10.21325/jotags.2019.505
- Ateş, M. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin kentsel turizm algılarının değerlendirilmesi: Edirne ili örneği. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 49-62. <https://dergipark.org.tr/en/pub/humanitas/issue/7782/101661> adresinden edinilmiştir.
- Avcı, C. (2019). *Kent turizminde mekansal tercihler, deneyimler ve mekanın düzenlenişi üzerine ilişkiler: İstanbul tarihi yarımada örneği*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Avcı, C., Hassan A. (2019). Turistlerin mekansal tercihleri ve mekansal deneyimleri üzerine bir araştırma: İstanbul Tarihi Yarımada örneği, *Turizm Akademik Dergisi*, 6(1), 91-106. <https://openaccess.sirnak.edu.tr/xmlui/handle/11503/1255> adresinden edinilmiştir.
- Aydın, B. (2016). *Sürdürülebilir Şehir Turizmi Başarı Faktörleri ve Küçük Turizm İşletmelerinin Ekonomik Performansı* Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Aylan, F. K., Şalvarcı, S. (2018). Kent turizmi açısından rekreasyon alanlarının önemi: Konya temalı parklar örneği. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), 49-62. <https://dergipark.org.tr/en/pub/cutsad/issue/61054/906509> adresinden edinilmiştir.
- Başarangi, İ. (2014). Kent turizminin sürdürülebilir geleceği: turizm potansiyeli açısından Kırklareli İli'nin değerlendirilmesi. *Uluslararası Hakemli Pazarlama ve Pazar Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 82-99. <https://www.guvenplus.com.tr/imagesbuyuk/PAZARLAMA-3.pdf#page=89> adresinden edinilmiştir.
- Berg, L. V. D., Borg, J. V. D., Meer, J. V. D. (1995). *Urban Tourism: Performance and Strategies in Eight European Cities*. Avebury, Aldershot.
- Boivin, M., Tanguay, G. A. (2019). Analysis of the determinants of urban tourism attractiveness: The case of Québec City and Bordeaux. *Journal of Destination Marketing & Management*, 11, 67-79. doi: 10.1016/j.jdmm.2018.11.002
- Booth, P., Chaperon, S. A., Kennell, J. S., Morrison, A. M. (2020). Entrepreneurship in island contexts: A systematic review of the tourism and hospitality literature. *International Journal of Hospitality Management*, 85, 102438. doi: 10.1016/j.ijhm.2019.102438
- Bora, G. (2006). *Kentsel turizm: İstanbul tarihi yarımada'da turizm kümelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden

edinilmiştir.

- Boz, M., Özkan, Ç. (2021). Sürdürülebilir şehir turizmi: Barselona örneği. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 110-129. <https://dergipark.org.tr/pub/saktad/issue/62197/830507> adresinden edinilmiştir.
- Budak, S., Ersavaş Kavanoz, S. (2019). Küçük yerleşimlerin yerel ve özgün değerleriyle öne çıkarılma süreci: küreselleşme çağında kent turizmi. *Siyasal: Journal of Political Sciences*, 28(2), 117-140. doi: 10.26650/siyasal.2019.28.2.0043
- Cheviron, N. T. (2008). İstanbul'da kent turizminin yeni biçimleri. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (9), 203-223. <http://iletisimdergisi.gsu.edu.tr/pub/issue/7370/96495> adresinden edinilmiştir.
- Cohen, S. A., Hopkins, D. (2019). Autonomous vehicles and the future of urban tourism. *Annals of Tourism Research*, 74, 33-42. doi: 10.1016/j.annals.2018.10.009
- Çekiç, E. (2021). *Şehirlerin tükenmişliği çerçevesinde şehir turizmi incelemesi: İstanbul ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Çoban, S., Çoban, E., Yetgin, D. (2019). Şehir turizminde faaliyet gösteren otellere yönelik e-yorumların incelenmesi: Eskişehir İli örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 542-558. <https://www.tutad.org/index.php/tutad/article/view/85> adresinden edinilmiştir.
- Demirci, F. (2013). *Çorum Şehri'nde tarihsel koruma ve şehir turizmine katkıları*. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Deniz, O. (2022). *Kentsel turizmin sürdürülebilir gelişimi için yerel halkın bakış açısının belirlenmesi: Eskişehir ili örneği*, Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Edwards, D., Griffin, T., Hayllar, B. (2008). Urban tourism research: developing an agenda. *Annals of Tourism Research*, 35(4), 1032-1052. doi: 10.1016/j.annals.2008.09.002
- Emekli, G. (2011). Expo 2020 yolunda öğrenen kentler ve kent turizmi: İzmir. *İzmir Kültür ve Turizm Dergisi*, 112-118. https://www.academia.edu/12164554/EXPO_2020_YOLUNDA_%C3%96%C4%9ERENEN_KENTLER_VE_KENT_TURIZM%C4%B0ZM%C4%B0_%C4%B0ZM%C4%B0R adresinden edinilmiştir.
- Emekli, G. (2011). Öğrenen turizm bölgeleri, kentler ve kent turizmine kuramsal yaklaşım. *Ege Coğrafya Dergisi*, 20(2), 27-39. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ececd/issue/4870/66889> adresinden edinilmiştir.
- Eriçok, A. K. (2019). Küreselleşme bağlamında Van'ın kent turizmi olanaklarının değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 171-191. <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyusbed/issue/46635/584771> adresinden edinilmiştir.
- Ertaş, M., Kaygalak Çelebi, S., Can, B. (2020). Şehir turizminde belediyelerin rolü: Büyükşehirlerin web sitelerinin incelenmesi. *Journal of Tourism and Gastronom Studies*, 8(2), 1076-1091. doi: 10.21325/jotags.2020.596
- European Commission. (2000). Towards Quality Urban Tourism, Integrated Quality Management (IQM) of Urban Tourist Destinations, Brussels: European Communities Publications.
- Füller, H., Michel, B. (2014). 'Stop being a tourist!' new dynamics of urban tourism in Berlin- Kreuzberg. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38(4), 1304-1318. doi: 10.1111/1468-2427.12124
- García-Hernández, M., la Calle-Vaquero, D., Yubero, C. (2017). Cultural heritage and urban tourism: Historic city centres under pressure. *Sustainability*, 9(8), 1346. doi: 10.3390/su9081346
- Garda, B., Zhuldyz Sartayeva. (2022). Urban tourism: swot analysis of Turkestan in terms of tourism potential. *Social Sciences Studies Journal*, 8(102), 2864-2871. doi: 10.2922/8/sss.64576
- Giritlioğlu, İ., Avcıkurt, C. (2010). Şehirlerin turistik bir ürün olarak pazarlanması, örnek şehirler ve Türkiye'deki şehirler üzerine öneriler (derlemeden oluşmuş bir uygulama). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 74-89. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/15312> adresinden edinilmiştir.
- Global Destination Cities Index, 2019. <https://www.mastercard.com/news/media/wexffu4b/gdci-global-report-final-1.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Goncalar, C. (2019). *Isparta'da kentsel turizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik kent imajının "Lynch'in kentsel analizi" ile irdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Gospodini, A. (2001). Urban design, urban space morphology, urban tourism: an emerging new paradigm concerning their relationship. *European planning studies*, 9(7), 925-934. doi: 10.1080/09654310120079841

- Güzel, M.O. (2016). *Şehir turizmüne hizmet veren otel işletmelerinin yeşil yıldız kriterlerini uygulama düzeyi: Gaziantep ve Hatay illerinde bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Güzel, M. O., Barakazı, M., Çakır, P. G. (2019). Şehir turizmüne hizmet verebilecek tarihi yapılarda restorasyon (yenileme): Şanlıurfa konuk evleri Örneği. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 6(44), 3666-3675. doi: 10.26450/jshsr.1560
- Hakeem, S. M. A., Khan, M. Y. (2018). Urban tourism: the perspective on tourism impacts in Cambridge, United Kingdom. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, (3), 268-275. doi: 10.21272/mmi.2018.3-24
- Hall, C. M., Page, S. (1999). *The Geography of Tourism and Recreation: Environment, Place and Space*. London: Routledge.
- Hayllar, B., Griffin, T., Edwards, D. (2008). *City Spaces-Tourist Places*. Routledge.
- Hoffman, L. M., Fainstein, S., Judd, D. R. (2000). *Cities and Visitors*. John Wiley Sons, Limited.
- İçellioğlu, C. Ş. (2014). Kent turizmi ve marka kentler: turizm potansiyeli açısından İstanbul'un swot analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 37-55. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijsosbil/issue/9504/118788> adresinden edinilmiştir.
- Jansen-Verbeke, M. (1986). Inner-city tourism: Resources, tourists and promoters. *Annals of Tourism Research*, 13(1), 79-100. doi: 10.1016/0160-7383(86)90058-7
- Judd, D. R., Fainstein, S. S. (Eds.). (1999). *The tourist city*. Yale University Press.
- Kaya, M., Keleş, Y. (2022). Şehir turizmi kavramından ne anlıyoruz? kuramsal bir çözümleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 810-822. doi: 10.32709/akusosbil.1018619
- Kaynak, İ. H., Karabulut, T. (2016). İnanç turizmi bağlamında kentsel turizm ve kültürel turizm: Konya örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 185-191. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61815/924884> adresinden edinilmiştir.
- Keleş Eriçok, A. (2019). Küreselleşme bağlamında Van'ın kent turizmi olanaklarının değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 171-191. <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyusbed/issue/46635/584771> adresinden edinilmiştir.
- Kerimoğlu, E. (2004). *İstanbul'un şehirsiz turizm talebi doğrultusunda turizm stratejilerinin belirlenmesi*. Doktora Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Kitchenham, B. (2004). Procedures for performing systematic reviews. *Keele, UK, Keele University*, 33(2004), 1-26. https://www.researchgate.net/publication/228756057_Procedures_for_Performing_Systematic_Reviews adresinden edinilmiştir.
- Kurtuluş Kıvanç, S. (2011). *Kentsel turizm İstanbul örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Kuzuluğil, A. C., Ünsal, Ö., Yıldız, N., Aytatlı, B. (2023). Tarihi bir çevrede kent turizminin erişilebilirliğini geliştirmek için mekan dizimine (spacesyntax) dayalı bir analiz yöntemi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 38(4), 2359-2374. doi.org/10.17341/gazimmd.1077512
- Law, C. M. (1992). Urban tourism and its contribution to economic regeneration. *Urban Studies*, 29(3-4), 599-618. doi: 10.1080/00420989220080581
- Law, C. (2002). *Urban Tourism: The visitor economy and the growth of large cities*. London: Continuum.
- Mert, M. (2022). *Kentsel turizm çekiciliklerinin belirleyici faktörlerinin analizi: Trabzon şehri örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Mert, M., Okuyucu, A. (2023). Trabzon ili Ortahisar ilçesi'nde şehir turizminde çekici faktörlerin yerli ziyaretçilerin bakış açılarıyla değerlendirilmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 32(2), 325-341. doi: 10.51800/ecd.1312142
- Miller, D., Merrilees, B., Coghlan, A. (2015). Sustainable urban tourism: Understanding and developing visitor pro-environmental behaviours. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(1), 26-46. doi: 10.1080/09669582.2014.912219
- Nasöz, P., Oymak, M., Kaya, F., Kızıllırmak, İ. (2020). Dünyada en çok turist çeken 10 şehrin websitelerinin elektronik pazarlama açısından incelenmesi (websitesanalysis of 10 mostvisitedcities in theworld in terms of electronic marketing). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 8(2), 1161-1178. doi: 10.21325/jotags.2020.601

- Nunkoo, R., Ramkissoon, H. (2010). Small island urban tourism: a residents' perspective. *Current Issues in Tourism*, 13(1), 37-60. doi: 10.1080/13683500802499414
- Oğan, O., Yasak, Ü. (2020). Küreselleşme bağlamında mekânsal kent kimliği ve markalaşmanın kent turizmine etkisi. *Türk Coğrafya Dergisi*, (74), 97-105. doi: 10.17211/tcd.702812
- Olçay, A., Giritlioğlu, İ. (2014). Gaziantep bölgesinde şehir turizmine hizmet veren otellerde müşteri memnuniyeti üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(50), 1-22. doi: 10.17755/esosder.54015
- Özdemir, M. A., Kızıllırmak, İ. (2019). Şehir turizminin tur programları kapsamında değerlendirilmesi: Eskişehir üzerine bir araştırma. *Journal Of Recreation And Tourism Research*, 6(4), 372-383. doi: 10.31771/jrtr.2019.39
- Page, S. J. (1995). *Urban Tourism*. Routledge.
- Page, S. J., Duignan, M. (2023). Progress in Tourism Management: Is urban tourism a paradoxicalresearch domain? Progress since 2011 and prospects for the future. *Tourism Management*, 98, 104737. doi: 10.1016/j.tourman.2023.104737
- Papadimitriou, D., Apostolopoulou, A., Kaplanidou, K. (2015). Destination personality, affective image, and behavioral intentions in domestic urban tourism. *Journal of travel research*, 54(3), 302-315. doi: 10.1177/0047287513516389
- Pearce, D. G. (2001). An integrative framework for urban tourism research. *Annals of Tourism Research*, 28(4), 926-946. doi: 10.1016/S0160-7383(00)00082-7
- Rogerson, C. M. (2013). Urban tourism, economic regeneration and inclusion: Evidence from South Africa. *Local Economy*, 28(2), 188-202. doi: 10.1177/0269094212463789
- Sartayeva, Z. (2023). *Türkistan'ın marka kent olma potansiyelinin kent turizmi açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Selby, M. (2003). *Understanding Urban Tourism: Image, Culture and Experience*. Bloomsbury Publishing.
- Selçuk, Ç. (2019). *The use of integrated approach for urban tourism development in İzmir*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Snyder, H. (2019). Literature review a research methodology: An over view and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339. doi: 10.1016/j.jbusres.2019.07.039
- Soydan, U. M. (2022). *İstanbul'un tarihi su yollarının kent turizmi açısından potansiyeli*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Spirou, C. (2011). *Urban Tourism and Urban Change: Cities in A Global Economy*. Routledge.
- Temiz, M. (2016). *Kentsel turizm altyapısının ziyaretçiler tarafından değerlendirilmesi: Çanakkale kenti örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Temiz, M., Sağlık, A., Sağlık, E., Kelkit, A., Bayrak, M. İ. (2019). Kent turizminin marka kent oluşumundaki etkisi: Çanakkale kent turizminin swot analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 257-273. <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyusbed/issue/51801/673557> adresinden edinilmiştir.
- Timur, S., Getz, D. (2009). Sustainable tourism development: How do destination stakeholders perceive sustainable urban tourism?. *Sustainable Development*, 17(4), 220-232. doi: 10.1002/sd.384
- Timur, B., Köz, E. N. (2022). Turizmde sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik çalışmaları üzerine sistematik bir literatür taraması, *Turizm Akademik Dergisi*, 9(1), 233-251. <https://dergipark.org.tr/en/pub/touraj/issue/70329/999993> adresinden edinilmiştir.
- Tosun, C., Bilim, Y. (2004). Şehirlerin turistik açıdan pazarlanması: Hatay örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 125-138. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1007381> adresinden edinilmiştir.
- Tutar, F. K., Musayeva, S. (2022). Sürdürülebilir turizm kapsamında şehir turizmi: Türk dünyasının medeniyet başkenti Şeki uygulaması. *International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies*, 8(44), 587-598. doi: 10.29228/ideas.64045
- Türkay, O., Atasoy, B. (2021). İten ve çeken faktörlerin destinasyon memnuniyetine etkileri: Yayla ve şehir turizmine katılan Arap turistler üzerine bir araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 8(1), 61-76. <https://dergipark.org.tr/en/pub/touraj/issue/62822/738287> adresinden edinilmiştir.
- Uca Özer, S. (2010). *Şehir Turizmi ve Kültür: Yabancı turistlerin kültürel bir destinasyon olarak İstanbul'u değerlendirmeleri üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- UNWTO, 2023. <https://www.unwto.org/urban-tourism> adresinden edinilmiştir.
- Yasak, Ü., Özdemir, H.M. (2019). Şehirsel turizm kaynakları açısından Etimesgut uluslararası anadolu günleri kültür ve sanat festivalinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, 14(4), 1581-1601. doi: 10.29228/TurkishStudies.39733
- Yenipınar, U., Yücel, C. (2022). Mersin kent merkezindeki türbelerin günübirlik kent turu programlarına dâhil edilmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 78-92. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/286337> adresinden edinilmiştir.
- Yorulmaz, B. (2019). *Effects of urban tourism on the historical urban space with in the framework of urban revitalization: The case of Hamamönü, Ankara*. Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Zeğerek, P. (2016). *Yeşil alanların kent turizmine katkısının Antalya örneğinde incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Antalya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden edinilmiştir.
- Quinn, B. (2010). Arts festivals, urban tourism and cultural policy. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 2(3), 264–279. doi: 10.1080/19407963.2010.512207
- Zeğerek, P., Ortaçşme, V. (2017). Yeşil alanların kent turizmine katkısının Antalya örneğinde incelenmesi. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 30(3), 205-212. doi: 10.29136/mediterranean.359813
- Wall, G., Mathieson, A. (2006). *Tourism: Change, Impacts, and Opportunities*. Pearson Education.
- Wang, J., Huang, X., Gong, Z., Cao, K. (2020). Dynamic assessment of tourism carrying capacity and its impacts on tourism economic growth in urban tourism destinations in China. *Journal of Destination Marketing & Management*, 15, 100383. doi: 10.1016/j.jdmm.2019.100383